

SAKSA KEELE ÜHTSE PÕHIKOOI LÕPUEKSAMI LÄBIVIIMISJUHEND 2015

Saksa keele lõpueksam koosneb kirjalikust ja suulisest osast.

Eksami kirjalik osa toimub 10. juunil 2015. a algusega kell 10.00.

Eksami suuline osa toimub 10. juunil pärast kirjaliku osa lõppu ja/või 11. juunil algusega kell 9.00.

Palume eksami edasise analüüsimise huvides õpilastelksamile kaasa võtta jaksamitööle märkida **isikukood**.

Ühtse põhikooli lõpueksami (edaspidi *eksam*) korraldamise eest vastutab põhikooli lõpueksamikomisjon (edaspidi *eksamikomisjon*):

- eksamikomisjoni moodustab kooli direktor käskkirjaga hiljemalt kaks nädalat enne eksami algust;
- eksamikomisjon on vähemalt kolmeliikmeline. Kui eksamit sooritab korraga enam kui 60 eksaminandi, on eksamikomisjonis üks liige iga 20 eksaminandi kohta;
- eksamikomisjoni esimees on kooli direktor või direktori määratud õpetaja, liikmed üldjuhul aineõpetajad;
- eksamikomisjoni esimeheks ei või olla eksamineeritava klassi lõpueksamiaine õpetaja.

Kooli direktor tagab:

- et eksamimaterjalide pakett jõuaks õigel ajal kooli ja säiliks materjalide konfidentsiaalsus;
- et kirjalik eksam toimuks ruumis, kus eksaminandid saavad istuda ühekaupa ja üksteist häirimata;
- et eksamikomisjon avaks eksamimaterjalide paketi sellele märgitud kuupäeval 15 minutit enne eksami algust;
- et eksami kirjutamisosa ja suulise osa ajal tehtaks märkmeid kooli pitseriga varustatud mustandilehtedele;
- et eksamiruumis oleks suulise osa salvestamiseks vajalikud vahendid.

Eksamikomisjon kindlustab, et eksaminandid:

- 1) istuvad eksami ajal ühekaupa;
- 2) alustavad kirjalikuksamitöö sooritamist ühel ajal pärast eksami toimumise korra tutvustamist jaksamitööde ning kirjutamisosa mustandilehtede kõikidele eksaminandidele väljajagamist;
- 3) sooritavad eksami selleks kehtestatud korra kohaselt;
- 4) lõpetavadksamitöö ettenähtud ajal;
- 5) ei kasutaksamil kõrvalist abi ega kirjuta maha.

Eksaminand lubatakseksamile, kui ta ei ole hilineunud rohkem kui pool tundi ja tal on hilinemiseksksamikomisjonis aktsepteeritav põhjus.ksamile hilineunud eksaminandile võimaldatakse tööks täisaeg, tema tööle märgitakse kellaaeg, millal taksamit alustas.

Eksamikomisjoni liige ei tohi eksami ajal eksamiruumist lahkuda, v.a vältimatu vajaduse korral.

I. KIRJALIK OSA

Eksami kirjaliku osa ülesanded on koondatud ühte vihikusse.

Eksami kirjalik osa koosneb kolmest osast:

- I osa – kuulamine (30 minutit);
- II osa – lugemine (60 minutit);
- III osa – kirjutamine (45 minutit).

Eksami kirjaliku osa eel

1. Kooli direktor vastutab, et eksamiruumis oleks töökorras CD-mängija ja kõikidele eksaminandidele tagatud hea kuuldavus.
2. Eksamikomisjon jälgib, et eksaminandil ei oleks kaasas õppe- ega teisi abimaterjale. Vajadusel paigutab eksamikomisjon kõrvalised esemed väljapoole eksamiruumi või eksamiruumis selleks ettenähtud kohta.
3. **Kell 10.00** alustab eksamikomisjon eksaminandidele lõpueksami läbiviimise korra tutvustamist ja teatab neile, et sellest hetkest alates peavad nad alluma eksami korrale. Tähelepanu juhitakse sellele, et
 - parandusedksamitöös tuleb teha selgelt, tõmmates maha terve sõna, sümboli, numbri või arvu;
 - ksamitöö tuleb kirjutada sinise või musta tindi- või pastapliiatsiga;

- eksamitöö tuleb kirjutada loetava käekirjaga, käekirja tõttu ebaselged kohad loetakse veaks;
- eksamil kõrvalise abi kasutamisel või mahakirjutamisel tunnistatakse eksamitöö tulemus kehtetuks;
- eksaminand ei tohi eksami ajal eksamiruumist lahkuda, v.a vältimatu vajaduse korral;
- eksamiruumist eemalviibimise ajaks annab eksaminand oma eksamitöö eksamikomisjonile, kes märgib tööle eksaminandi ruumist lahkumise ja sinna tagasituleku kellaaja.

Eksamikomisjoni liikmetel on **keelatud** eksaminande ülesannete lahendamisel abistada või neile ülesannet selgitada.

4. Examikomisjon avab eksamiruumis eksaminandide juuresolekul ümbrikud eksamitöödega ja jagab need ning kirjutamisosa mustandilehed eksaminandidele. **Abivahendeid kasutada ei ole lubatud.**

Eksami kirjaliku osa ajal

Kui kõigile eksaminandidele on eksamitööd välja jagatud, juhib eksamikomisjon eksaminandide tähelepanu sellele, et kogu kuulamisosa (tööjuhendid, tekstid, pausid ülesannete täitmiseks) on salvestatud CD-le. Kuulamisosa algab muusikalise sissejuhatusena, mis kestab u 30 sekundit.

Kuulamisosa kestab u 30 minutit ja lõpeb sõnadega **Ende des Hörtests**.

Pärast kuulamisosa lõppu jätkavad eksaminandid lugemis- ja kirjutamisosa ülesannetega. **Lugemis- ja kirjutamisosa ülesannete täitmiseks on aega 105 minutit.** Eksaminandid võivad ülesandeid lahendada neile sobivas järjekorras.

Eksamikomisjon kirjutab eksami kirjaliku osa lõpuaja tahvile.

Eksamikomisjon teatab eksaminandidele, kui kirjaliku osa lõpuni on jäänud 15 minutit.

Eksaminandid, kes lõpetavad kirjaliku osa varem, annavad sellest käega märku ning ootavad eksamikomisjoni märguannet eksamitööde üleandmiseks.

Kirjaliku osa aja lõppedes annab eksamikomisjon eksaminandidele korralduse kirjutamine lõpetada ja kutsub eksaminandid ükshaaval eksamitööd üle andma. Examikomisjon välistab võimaliku segaduse eksamiruumis ja tagab, et eksaminandid ei täienda oma eksamitööd pärast selleks ettenähtud aja lõppu.

Eksaminand, kes on kirjaliku osa lõpetanud, annab eksamitöö eksamikomisjonile ja lahkub eksamiruumist.

Eksami kirjaliku osa tööde hindamine

Eksamitööde korrektse hindamise eest vastutab eksamikomisjon ja selle esimees.

Eksamiülesandeid hinnatakse hindamisjuhendi järgi.

Eksamiülesannete hindamisjuhend (kirjutamisosa hindamisskaala ning kuulis- ja lugemisosa lahenduste võti) on kättesaadav SA Innove kodulehel aadressil <http://www.innove.ee> põhikooli lõpueksamite alt pärast eksami kirjaliku osa lõppu alates kl 13:00.

Kui õpilase sisuliselt õige vastusevariant ja võtmes antud variant ei lange kokku, peab eksamikomisjon lugema õpilase vastuse õigeks. Examikomisjoni otsus selle kohta fikseeritakse vabas vormis koostatud hindamiskoosoleku protokollis, mille koopia saadetakse SAle Innove.

Soovitame hindamiskomisjoni liikmetel enne kirjutamisosa ülesannete individuaalset hindamist ülesandeid koos hinnata, et tekiks ühine arusaam hindamisskaala kasutamisest.

Kui eksamikomisjonil tekib hindamisel lahkarvamusi, otsustatakse küsimus häälteenamusega. Häälte võrdset jagunemisel on otsustavaks eksamikomisjoni esimehe hää. Komisjoniliikmete eriarvamused kantakse hindamiskoosoleku protokollis.

Eksami toimumise protokollis palume täita eksamite infosüsteemis (EIS) <https://eis.ekk.edu.ee/eis/>.

Täpsemad juhised leiate SA Innove veebilehel eksamite infosüsteemi kasutusjuhendite rubriigist: <http://www.innove.ee/et/yldharidus/eksamite-infosusteem>.

II. SUULINE OSA

Eksami suuline osa toimub eksamipäeval pärast kirjaliku osa lõppu ja/või sellele järgneval päeval.

- Suulise osa materjalid saadetakse koolidesse koos kirjaliku osa materjalidega.
- Mõlemaks suulise osa päevaks on ette nähtud eraldi eksamikomplekt, **eksamikomplekti kasutamise kuupäev on märgitud ümbrikul**.
- Eksamikomisjoni kuuluvad:
 - 1) aineõpetaja-intervjueerija;
 - 2) hindaja — kvalifitseeritud saksa keele õpetaja, kes ei ole eksaminandi aineõpetaja ja hindab eksaminandi vastust hindamisskaala alusel.
- Peale eksamikomisjoni liikmete on eksamit õigus jälgida HTMi välishindamisosakonna ja SA Innove esindajal. Kui ruumis viibib lisaks aineõpetaja-intervjueerijale ja hindajale veel mõni eksamikomisjoni liige või HTMi välishindamisosakonna või SA Innove esindaja, istub ta eksaminandist tagapool, et teda mitte häirida.
- Eksamikomisjoni esimees vastutab, et igas eksamiruumis on võimalik suulist osa salvestada.

Lõpueksamite suulised osad salvestatakse õpilase soovil vastavalt haridus- ja teadusministri 17. septembri 2010 määruse nr 59 „Tasemetööde ning põhikooli ja gümnaasiumi lõpueksamite ettevalmistamise, koostamise, läbiviimise ja hindamise tingimused ja kord ning tasemetööde, ühtsete põhikooli lõpueksamite ja riigieksamite tulemuste analüüsimise tingimused ja kord” § 16 lõikele 16. (Õigusakt vastu võetud 30.04.2013 nr 10).

Palume suuliste osade salvestamisel kasutada digitaalseid salvestusseadmeid. Salvestis peab olema MP3, WMA või muus analoogses formaadis. Juhul, kui teie kool satub üleriigilisse valimisse, palume salvestised kolme tööpäeva jooksul pärast vastava teate saamist üles laadida SA Innove ftp-keskkonda, mille aadress on <http://ftp.ekk.edu.ee> (avamiseks veebilehitsejaga) või ftp.ekk.edu.ee (avamiseks Windows Exploreriga või ftp-kliendiga). Palume saksa keele eksamiks luua eraldi kaust. Iga õpilase vastuse võib salvestada eraldi faili ja tähistada õpilase nimega faili nimes või võib koos salvestistega laadida üles tekstifaili, milles näidatakse ära kooli nimi, eksamiaine, failinimi ning õpilaste nimed, kelle vastused nimetatud failis sisalduvad. Lisainfot saab SA Innove kodulehelt <http://www.innove.ee/et/yldharidus/pohikooli-lopueksamid/koolidele-lopueksamitest/labiviimine>.

Eksami suulise osa eel

Aineõpetaja-intervjueerija ja hindaja avavad ümbriku suulise osa materjalidega 30 minutit enne eksami algust ja tutvuvad materjalidega eksamiruumist lahkumata.

Ümbrikus on:

- eksamimaterjalid intervjueerijale ja hindajale;
- läbiviimisjuhised intervjueerijale;
- hindamisskaala;
- 6 pildikaarti eksaminandidele;
- 6 rollimängukaarti eksaminandidele;
- suulise osa protokoll.

Kool kindlustab eksaminandid kooli pitserit kandva paberiga ettevalmistamise ajal märkmete tegemiseks.

Aineõpetaja-intervjueerija kontrollib eksamiruumis oleva salvestusseadme valmisolekut suulise osa salvestamiseks.

Eksami suulise osa ajal

Eksaminandi intervjueerib aineõpetaja-intervjueerija, **hindaja ei osale eksamineerimises ega intervjueerija hindamises.**

Suulise osa läbiviimisel on intervjueerijale abiks läbiviimisjuhised.

- Eksaminand palutakse eksamiruumi eksamigraafiku alusel. Intervjueerija tervitab eksaminandi ja palub tal istuda. Kui eksaminand ei tunne hindajat, tutvustab intervjueerija teda.

- **Intervjueerija on kohustatud selgelt ja arusaadavalt küsima, kas eksaminand soovib, et tema vastus salvestataks.** Eksaminandile tuleb öelda, et kui vastus pole salvestatud, ei saa suulise osa tulemust vaidlustada. Kui eksaminand soovib suulise osa salvestada, lülitab intervjueerija sisse salvestusseadme, ütleb kuupäeva ja eksaminandi nime. Salvestusseadet ei lülitata välja enne, kui eksaminand on vastamise lõpetanud.
- Suuline osa algab sissejuhatava vestlusega, mida ei hinnata.
- Seejärel palub intervjueerija eksaminandil valida ühe kuuest tagurpidi lauale asetatud pildikaardist. Pildikaardi tähise (tähe- ja numbri kombinatsioon) kirjutab hindaja suulise osa hindamisprotokolli vastavasse lahtrisse.
- Eksaminandil on pildiga tutvumiseks ja selle kirjelduse ettevalmistamiseks aega eksamiruumis kuni 3 minutit. Eksaminand võib ettevalmistamise ajal teha märkmeid, mis jäävad pärast vastamist eksamiruumi. Kui ettevalmistusaeg on läbi, palub intervjueerija eksaminandil alustada vastamist. Kui eksaminand on varem valmis vastama, annab ta sellest märku.
- Esimese ülesandena esitab eksaminand pildist lähtuva monoloogi, toetudes teemakaardil olevatele suunavatele küsimustele. Monoloogiks on aega ligikaudu 2 minutit.
- Kui intervjueerija on veendunud, et eksaminand on pildi põhjal kõigest rääkinud, läheb ta sujuvalt üle vestlusele, esitades eksaminandile intervjueerija lehel olevad küsimused.
- Vestluse lõppedes annab intervjueerija eksaminandile rollimängukaardi, mille sisuga tutvumiseks ja oma osa läbimõtleamiseks on õpilasel aega 1 minut. Kui eksaminand on lõpetanud vastamise, tänab intervjueerija teda ja ütleb, et eksami suuline osa on lõppenud. Seejuures hoidub intervjueerija hinnangulistest kommentaaridest, mis võiksid anda vihjeid selle kohta, milliseks kujuneb suulise osa tulemus.
- Intervjueerija lülitab salvestusseadme välja (kui suuline osa salvestati).
- Intervjueerija ütleb eksaminandile, millal suulise osa tulemused talle teatatakse.
- Eksaminand lahkeb ruumist.
- Salvestatud materjalid peavad olema märgistatud kooli nime, eksaminandide nimede ja salvestamise kuupäevaga. SAle Innove saadetavate tööde suulise osa salvestised laetakse üles SA Innove ftp-serverisse.

Vestluse ajal on eksaminandil õigus paluda küsimuste kordamist. **See ei mõjuta tema suulise osa tulemust.**

Hindaja märgib eksaminandi tulemuse suulise osa hindamisprotokolli. Hindamisprotokolli koopiat saadetakse SAle Innove.

LÕPUEKSAMI LÕPPHINDE KUJUNEMINE

Maksimaalselt võib eksaminand saada 100 punkti.

Lõpueksami lõpphinne kujuneb kõikide eksamiosade (nii kirjaliku kui ka suulise osa) punktide summa põhjal. Kõikide eksamiülesannete koondpunktid kantakse kirjaliku töö esilehel olevasse tabelisse, summeeritakse ning arvutatakse ümber 5-palli süsteemi alloleva skaala alusel:

90–100% punktide arvust – hinne 5

75–89% punktide arvust – hinne 4

50–74% punktide arvust – hinne 3

20–49% punktide arvust – hinne 2

0–19% punktide arvust – hinne 1

Skaala lähtub Vabariigi Valitsuse 06.01.2011 määruse Põhikooli riiklik õppekava paragrahvist 21.

Õpilane on eksami sooritanud, kui ta on kogunud kõigi ülesannete eest kokku 50% punktidest.

Haridus- ja teadusministri 17.09.2010 määruse nr 59 § 21 lõige 4 alusel sooritab põhikoolilõpetaja, kellel ei ole võimalik mõjuvatel põhjustel (näiteks haigestumine, osalemine rahvusvahelistel võistlustel, konkurssidel ja olümpiaadidel) sooritada ühtset põhikooli lõpueksamit eksamiperioodil ettenähtud ajal, koolieksami kooli direktori poolt määratud ajal hiljemalt jooksva õppeaasta 30. juuniks. Õpilase taotlusel võib eksam toimuda ka pärast 30. juunit, hiljemalt jooksva õppeaasta 25. augustiks.

Sama määruse § 21 lõige 5 alusel sooritab põhikoolilõpetaja, kelle põhikooli lõpueksami hinne oli «nõrk» või «puudulik», korduseksami koolieksamina kooli direktori poolt määratud ajal hiljemalt jooksva õppeaasta 30. juuniks. Õpilase taotlusel võib eksam toimuda ka pärast 30. juunit, hiljemalt jooksva õppeaasta 25. augustiks.

EKSAMIHINDE VAIDLUSTAMINE

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 33 lõike 1 järgi võib põhikooli lõpetaja, kes ei ole rahul põhikooli lõpueksami tulemusega, esitada vaide haridus- ja teadusministeeriumile. Vaie tuleb esitada viie tööpäeva jooksul kooli lõputunnistuse kättesaadavaks tegemise päevast arvates. Esitatud vaiete läbivaatamiseks moodustab haridus- ja teadusminister apellatsioonikomisjoni.

KÜSIMUSTIK AINEÕPETAJALE

Pärast eksamitööde hindamist täidab iga aineõpetaja, kelle õpilased sooritasid lõpueksami, elektroonilise küsimustiku, mis on SA Innove kodulehel aadressil <http://www.innove.ee/et/ylidharidus/pohikooli-lopueksamid/koolidele-lopueksamitest/tagasiside>.